

פחד דוד

עלון שבועי בענייני פרשת שבוע

אשדוד: רח' האדמו"ר מבעלזא 43 טל. 08-8566233 פקס. 08-8521527
ירושלים: רח' בית וגן 97 טל. 02-6433605 פקס. 02-6433570

יו"ל ע"י מוסדות "אורות חיים ומושה" ישראל
בנשיאות כנס"ק מורינו ורבינו הגה"צ רבי דוד חנניה פינטו שליט"א
בן הצדיק המלוב"ן רבי משה אהרן פינטו זצ"ל ונכד הצדיק הקדוש המלוב"ן רבי חיים פינטו זיע"א

עלון מס' 444

משכיל לדוד

פרשת וארא

שיחה שבועית לפרשת השבוע מאת מו"ר הגה"צ רבינו דוד חנניה פינטו שליט"א

נצטוונו אנו, לספר ביציאת מצרים ולזכור את אשר ארע שם, וכפי שאמר הקב"ה למשה במכת ארבה (ט, א-ב) - "כי אני הכבדתי את לבו ואת לב עבדיו, למען שתי אתני אלה בקרב. ולמען תספר באזני בנך וכן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אתני אשר שמתים בם וידעתם כי אני ה'". היינו כי צורך מיוחד יש לספר את כל מכות מצרים בפירוט רב, בצורה של שחוק כפי שפירש"י, "התעללתי - שחקתי" וכבר עמדו על כך המפרשים. וכל כך מסיבה אחת - "וידעתם כי אני ה'". כי ע"י סיפור המכות מתחזקת האמונה בבורא עולם.

מכת צפרדע - יש מאין

ודי אם נתבונן בכמה מן המכות, בנקודות הפחות מפורסמות שבהם. נקח כדוגמא את מכת צפרדע, שהרי ידוע הדבר כיצד עלתה מן היאור צפרדע גדולה אחת וממנה יצאו כל מליוני הצפרדעים. והפלא הידוע שכולם מדברים עליו, הוא כיצד בכל מכה היו נחלי צפרדעים יוצאים, וכיצד ברגע אחד נעלמו כל הצפרדעים ממצרים. אכן נקודה נוספת שיש בה מופת עצום ונפלא בפני עצמו, הוא עצם קיומה של הצפרדע הזו, דהגיינה היא יש מאין, שהרי במכת דם נאמר שהדגה אשר ביאור מתה ויבאש היאור. היינו כי היאור נהפך למקום מוות, שיצור חי לא יכל לחיות בו. וא"כ מניין הגיעה אותה צפרדע ועלתה מן היאור, אם לא בהנהגה ניסית ופרטית?

וכל זה להורות לפרעה שטען "לי יאור", כי אף על היאור אין לו בעלות, מי יחיה בו ומי ימות, אף על בעלי החיים שבו אין לו שליטה כי יכולים הם להופיע פתאום, יש מאין, כאותה צפרדע. והוא שכאשר מורה הקב"ה למשה מה לומר לפרעה אומר לו (ו, כו - כח) - "ואם מאן אתה לשלח הנה אנכי נגף את-כל גבולך בצפרדעים ושרץ היאר צפרדעים ועלו ובאו בביתך ובחדר משכבך ועל-מטבך ובבית עבדיך ובעמך ובבתנורך ובמשארותיך". ולכאורה, מה צריך הוא להזכיר את הענין הלוה של היאר. וכי יש בכך איזשהי קללה שסביבות היאור יהיו צפרדעים? וכמו כן נאמר גם אחר שהתפלל משה לסלק את הצפרדעים (ח, ז), "וסרו הצפרדעים ממך ומביתך ומעבדיך ומעמך רק ביאר תשארה". ולכאורה מהו שצריך להשאירם ביאור, ובספורנו כבר עמד ע"ז וכתב וז"ל, "רק ביאר תשארה - לדורות, ולא יעלו אל היבשה". היינו לדורות ישארו הצפרדעים ביאור להורות כי כעת אין הם עולות על היבשה אלא רק ביאור. והוא להורות נס מופלא, שבמכת צפרדעים עובו את היאור, מקום חיותן והלכו ללונכי הארץ פנימה.

ולוא דבריו היה אפשר לומר בפשטות, דמה שיש צפרדעים סביבות ליאור יש בכך זלזול באלילים והוכחת בעלותו של הקב"ה על מצרים. כי היאור כידוע היה אלוהיהם ועבדו לו עבודת אלילים, והיו שומרים על נקיונו. ועצם זאת שהמקום הזה יהיה מנוטף ומלוכלך וישכנו בו צפרדעים, ככל הנהרות והאגמים, זו היא מכה עבור מצרים. ולכן הצפרדעים יישארו שם לדורות, להורות כי מקום זה אגם רגיל הוא ככל האגמים.

אכן להאמור מובן, כי עצם הגעת הצפרדע ליאור יש בה נס, שאותו מקום כל הדגה הבאישה ומתה בו, יוציא לפתע חיים - יש מאין ממש. ולא עוד, אלא שקדמה להוצאת החיים הלוואת הודעה מפורשת של משה, להורות כי רק בורא העולם, אשר בידו נפש כל חי, הוא שיכול לברוא בריאה ולהוציאה מן היאור. ולכן ישארו הצפרדעים שם תמיד להזכיר נס זה של יציאת הצפרדע מן היאור.

והרי לנו בכך הוכחה נוספת בחוש, כי בורא העולם, הוא מנהיג הבירה. ואין עוד מלבדו - והם הם הדברים - "וידעו מצרים כי אני ה'".

יציאת מצרים - שורש האמונה

בתהליך הארוך והמפותל של הכנעת לבו של פרעה, על ידי המכות שניתחו על מצרים, ישנן הרבה נקודות אור המהוות עבורנו לימוד חי ומוחשי של אמונה ובטחון בבורא עולם.

הקב"ה מכה את פרעה ואת כל ארץ מצרים, במכות שונות ומשונות, ואחר המכות מקשה הוא את לב פרעה. וכל כך למה? הלא אם מטרת המכות היא רק כדי שישחרר את בני ישראל ממצרים, אזי מדוע יש להקשות את לבו, וביותר, הרי לב מלכים ושרים ביד ה', מדוע צריך הקב"ה לתת מכות בכל ארץ מצרים, די שיתן בלבו של פרעה לשחררם.

אכן התשובה לכך כבר נאמרה לנו מפורש בכתוב - כי מהות המכה לא היתה רק עונש, אלא לימוד לדורות. וכפי שאמר הקב"ה למשה (ו, ב-ה) "אתה תדבר את כל-אשר אצווק ואהרן אחיך ידבר אל פרעה ושלח את בני ישראל מארצו. ואני אקשה את לב פרעה והרביתי את אתני ואת מופתי בארץ מצרים. ולא ישמע אלכם פרעה, ונתתי את ידי במצרים, והוצאתי את צבאתי, את עמי בני ישראל מארץ מצרים, בשפטים גדולים. וידעו מצרים כי אני ה'". היינו כי רצה הקב"ה להרבות את מופתיו בקרב הארץ מסיבה אחת - "כי ידעו מצרים כי אני ה'". ובאר הספורנו ויעוין בעוד מן המפרשים, כי עיקר מטרת המכות, האותות והמופתים היתה להשיב את לבם של המצרים בתשובה, להראות להם כי אין עוד מלבדו יתברך, לחזק ולחדש בלבם את האמונה בבורא ברוך הוא.

וידענה זאת יסודית וחשובה היא להסתכלותנו ולימודנו בפרשיות אלו של יציאת מצרים, לאמור, כי כל ההתנהלות שארעה במצרים, מתחילתה ועד סופה, מטרה אחת היתה לה - חיזוק האמונה. להוכיח קבל עם ועולם, כי לה' המלוכה, ומלכותו בכל משלה.

סדר המכות - בדווקא

ועל דבר נפלא בסדר המכות עמד הכלי יקר (ו, ז), דלא היה זה אלא בכונת מכוון, מכה אחר מכה, כי בכל מכה יש לימוד אמונה מיוחד, וכה הם דבריו, "כה אמר ה' בואת תדע כי אני ה' - לשון זה נאמר במכת ראשונה של סדר דצ"ך, וכן במכה ראשונה של סדר עד"ש נאמר (ח, יח), למען תדע כי אני ה' בקרב הארץ וכן במכה ראשונה של סדר באח"ב נאמר (ט, ז), בעבור תדע כי אין כמוני בכל הארץ. גם מהר"א נתעורר ע"ז ופירש שפרעה היה חולק על ג' דברים. האחד הוא מציאת הש"ת, כי כחש בה' ויאמר לא הוא (ימיה ה' יב) ולא ידעתי את ה' (שמות ה' ב) על כן נאמר במכה ראשונה בואת תדע כי אני ה'. השניה, שהיה חולק לומר אם תמצא לומר שיש אלוה בנמצא, מ"מ אינו משגיח בשפלים. על זה נאמר כי אני ה' בקרב הארץ. השלישית הוא, שהיה חולק על יכולת הש"י לומר שאינו יכול לשנות הטבע כלל, על זה אמר כי אין כמוני בכל הארץ, כלומר יכול לפעול כחפצו".

לאמור כי בורא עולם, ברא את העולם יש מאין, משגיח הוא על כל הקורה בעולמו, וכאזן עתה יכול לשנות סדרי בראשית כרצונו וכחפצו. ויעוין שם בדברי הכלי יקר, איך מחלק את כל עשרת המכות לג', והם הם הסימנים של רבי יהודה, המופיעים בהגדה של פסח - דצ"ך עד"ש באח"ב. עי"ש ותתענג על דבריו.

על כל פנים, רואים אנו נכוחה, כי מטרת המכות כולם, לא היתה רק להוציא את בני ישראל ממצרים, אלא בעיקר בכדי לחזק את האמונה, של מצרים, של ישראל ושל העולם כולו. ולכן

פרשת וארא, כ"ה בטבת תשס"ט

ירושלים	תל אביב	באר שבע
16:30	16:44	16:48
17:44	17:46	17:47
18:23	18:20	18:20

הדלקת נרות
מוצאי שבת
רבינו תם

הילולא דצדיקיא

- כט - רבי יצחק כדורי
- א - רבי משה שיק (מהר"ם שיק)
- ב - רבי משולם זושא מנפולי
- ג - רבי יוסף מאמשינוב
- ד - רבי ישראל מטסאניב
- ז - רבי ישראל אביחצירא - הנבא סאלי
- ה - רבי חיים דוד הזן

ויאמר ה' אל משה אמר אל אהרן קח מטף ונטה ירך על מימי מצרים (שמות ז. יט)

טהרת המידות שמלמדת אותנו התורה הקדושה, באה לידי ביטוי בכמה מקומות, וחז"ל הפליגו בחשיבות טהרת המידות במיוחד בפרשתנו כאשר התורה הקדושה מספרת על מכות מצרים ואופן הגעתם אל המצריים: "ויאמר ה' אל משה אמר אל אהרן קח מטף ונטה ירך על מימי מצרים, על נהרתם, על יאריהם ועל אגמיהם ועל כל מקוה מימיהם ויהיו דם" (שמות ז. יט). רש"י הקדוש מציין מיד להערת חז"ל, מפני מה נצטווה למה לצוות את אהרן שיכה את היאור? "אמר אל אהרן - לפי שהגין היאור על משה שנשלך לתוכו, לפיכך לא לקה על ידו, לא בדם ולא בצפרדעים, ולקה על ידי אהרן".

כזו היא ההרגשה העדינה של מידת הכרת הטוב. להכיר טובה לא רק לזולת, אלא אף וגם לדומם, לחפץ נטול דעה והכרה עצמית - להכיר לו טובה, וחלילה שלא לפגוע בו לרעה!

הנהגות רבות התפרסמו ברבות השנים על מידת הכרת הטוב שגדולי ישראל נהגו בה זהירות מופלגת. להלן אחדים מהם:

הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, היה נוהג לומר על המשנה במסכת אבות (פ"ד מ"א): "איזהו מכובד המכבד את הבריות", אם משהו חשוב שהוא יהיה נכבד בלי לכבד את השני, הרי הוא טועה בדבר משנה!"

דקות תחושותיו של ר' חיים בהכרת טובה והחריפות הרבה בה הדגיש את הצורך להכיר טובה, הינן פרשה מופלאה כשלעצמה. ר' חיים היה מטריח את עצמו למרחקים ומיטלטל בדרכים בתאו של סנדר מקפץ, כדי להשתתף בשמחת כלולותיו של תלמיד מיישיבה אחרת, אשר "כבדו" בכך שבא לשמוע אצלו "חבורה"...

כל אברך, אשר בבחרותו למד עמו בחברותא, היה זוכה לביקורו של ר' חיים בביתו לאחר נישואיו. היתה בכך גם כוונה עמוקה לייקר את הבעל בעיני אשתו... לכל שמחה, אליה הוזמן באורח אישי, היה בא, כמחווה על הטורח ושימית הלב שהקדיש לו המזמין.

בהקשר זה, היה מקפיד - וגם כאן בביטוי של הכרת הטוב - שהמזמין יואיל לפנות גם אל הרבנית. לא היה מקרה - ואפילו אצל בני משפחתו ממש - בו הוגש לו כיבוד קל כלשהו, בלי שיחפש את בעלת הבית, טרם צאתו, כדי להודות לה על טרחתה... מקרים "קטנים" כאלה, למאות ולאלפים, מספרים בני-המשפחה ותלמידיו הרבים. מקרים רבים, בהם תמחו על ר' חיים תמיהה רבתי על מה

ולמה נהג, כפי שנהג, היה משיב: "יש לי הכרת הטוב לאותו אדם". בחור פלוני הסייע אותו למסיבת "שבע ברכות". כשהגיעו למקום ביקשו ר' חיים שיתלווה אליו. הבחור השיב כי עליו לסדר דבר מה. לשאלתו השיב הבחור לר' חיים כי הדבר יארך כמחצית השעה. "אני מחכה לך", הפטיר ר' חיים. "לא אטול את ידי עד לשובך". הבחור החליט להשאר. במסיבה דאג ר' חיים, בראש ובראשונה, כי לבחור תינתן מנה יפה וכל העת השגיח עליו כדי לוודא שאכן הוא אוכל לשבעה...

בעל-הבית, אצלו התגורר בשחנאי, היה יהודי פשוט. למרות שר' חיים נודע כאיש אשר קשה היה לגרור אותו לשיחת חולין, היה מבלה בשיחות ארוכות וחסרות כל תוכן רוחני עם אותו האיש. הדבר עורר רוגז ופליאה כאחד רוגז על האיש המעז לבטל את ראש הישיבה בהבליו ותמיהה על ר' חיים, המרשה לעצמו לבטל מתלמודו כדי לשוחח שיחות חסרות שחר, עם יהודי נטול כל לחלוחית של תורה. פעם נשאל על הדבר. "האיש פתח בפני את ביתו", השיב. "ומה עם הכרת-הטוב?!"

בערוב ימיו עלה האיש ארצה והתגורר בעיר מרוחקת. פעמים אחדות טרח ר' חיים לבקרנו!

להתבונן בשולחן השבת

בספר תנועת המוסר, מסופר על רבי שמחה זיסל מקלם זצ"ל, כשהיה שב מתפילת ערבית בלילי שבתות, הוא היה נוהג לשהות זמן מה ליד פתח הבית ולהתבונן על כל ההכנות שערכו לכבודו, על השולחן וכליו הנאים ועל מיני המטעמים והמעדנים, כדי לא להיות כפוי טובה לאשתו, שטרחה כה הרבה בשבילו, ולהכיר את חסדה עמו.

שותה איתו לחיים

כאשר אדם היה גומל טובה כל שהיא למרן ה"חפץ חיים", הוא לא שכח זאת לעולם, והיה עושה הכל כדי להשיב לו טובה.

בשנת תרע"א, כאשר ה"חפץ חיים" היה לבדו בבית המרחץ בראדין, הוא נחלש והתעלף וכמעט שלא נותר בו רוח חיים. לאושרו בא הבלן למקום, ולאחר מאמצים רבים הצליח להציל את חייו. אין לתאר כמה הכיר ר' ישראל מאיר טובה לבלן זה במשך כל ימיו. הוא העמיד אותו בבית הכנסת על ידו והיטיב עמו בכל הזדמנות, בכל חג ושמחת תורה היה שותה איתו לחיים, מנשק אותו במצחו ומברך אותו שיאריך ימים יותר ממנו.

ברכתו של גדול הדור ה"חפץ חיים", נתקיימה והבלן - מציל החיים - חי קרוב לתשעים שנה ומת חדשים אחדים לאחר פטירת ר' ישראל מאיר זצ"ל.

חוד הפרשה

נצור לשונך

- 1) מהי הלשון שבה משתבח ה' שהוא נאמן לשלם שכר?
- 2) אחד מעשרה קל וחומר בפרשתנו?

אפילו מאשתו
יש לזוהר מאד, שלא לקבל רכילות משום אדם, ואפילו מאשתו. וכאשר נתבונן היטב, נמצא, שבמה שהוא מקבל רכילות מאשתו, במה שספרה לו שפלוני דיבר עליו כך וכך. לבד העון של קבלת רכילות, הוא מביא לעצמו על ידי זה צרות רבות, כי בראותה שבעלה מקבל דבריה בסבר פנים יפות, תספר לו תמיד מענינים כאלו, ומביאתו על ידי זה לדידי כעס ומצה ומריבה ודאבון נפש. ("חפץ חיים")

מאוצרו של מורנו ורבנו הגה"צ
רבי דוד חנניה פינטו שליט"א

מן האוצר

**"חטאתי הפעם, ה'
הצדיק ואני ועמי
הרשעים"** (שמות ח. כז)

ממהלך הדברים שהתנהלו בין משה רבינו ע"ה, בשליחותו של מקום, לבין פרעה הרשע, אנו למדים שלא מנע הקב"ה מפרעה מלעשות תשובה, אלא רק הקשה את לבו שלא לשוב מחמת כובד המכות.

ובאמת הוא פלא שלא עשה תשובה, שהרי כבר הכירו המצריים אמיתות מציאות ה', ובידו לעשות הכל, כמו שאמרו לו חרטומיו "אצבע א-להים הוא" (שמות ח. טו), ובמכת ברד כבר כתיב (ט, כ) "הירא את דבר ה' בעבדי פרעה", ואחר המכה אמר

פלא הוא שפרעה לא עשה תשובה!

פרעה למשה ולאהרן (שם, כז) "חטאתי הפעם, ה' הצדיק ואני ועמי הרשעים".

וכן התרה בו משה רבינו ע"ה כ"ד יום לפני כל מכה, כמו"ש במדרש (שמו"ר ט, יב), כדי ליתן לו זמן בין מכה למכה להתבונן באמת ולשוב. ואם כך, פלא הוא שפרעה הרשע לא עשה תשובה.

ונראה להסביר את העניין שפרעה לא עשה תשובה - מפני שהרי הוא עשה את עצמו אלוה, כמו"ש חז"ל במדרש (שמו"ר ט ח) "לך אל פרעה בבקר הנה יוצא המימה", לא היה יוצא אלא בבוקר, לפי שאותו רשע היה משתבח ואומר שהוא אלוה ואינו יוצא לנקביו, לפיכך היה יוצא בבקר. וכמ"ש (יחזקאל כט ג) "הנני עליך פרעה מלך מצרים התנים הגדול הרובץ בתוך יאוריו אשר אמר לי יאורי ואני עשיתני". לכן מחמת גאותו שלא יצטרך להכניע עצמו להקב"ה, לא עשה תשובה.

"מקצר רוח ומעבדה קשה". (ו. ט)

שני מיני עינויים יש:

יש עינוי שהוא עצמו קשה, אלא שהוא נמשך פרק זמן, ובסיומו יש הפסק עד לתחילת העינוי הבא. לעומת זאת, יש עינוי שהוא כשלעצמו אינו קשה כל כך אלא שהוא תכוף בזה אחר זה ללא כל הפסק ומנוחה.

על בסיס יסוד זה, מבאר הגר"א את דברי הכתוב "מקצר רוח ומעבדה קשה" - העבודה בחומר ובלבנים היתה קשה כשלעצמה, אולם מכל מקום בין עבודה לעבודה היתה להם שהות של מנוחה והפסקה.

לעומת זאת במלאכת ליקוט התבן והקש, אף שאינה עבודה קשה, אך מכיון שנאלצו לעשות זאת בתכיפות וללא כל הפסקה ומנוחה - היה זה עינוי של "קוצר רוח".

"כבד לב פרעה מאן לשלח העם". (ז. יד)

כבוד לב זאת, מבוארת יפה בפיו של האלשיך הקדוש זיע"א, בספרו "תורת משה":

הנה אמרו חז"ל כי הצדיקים - ליבם ברשותם. כלומר, הצדיקים שולטים הם על ליבם - שהוא המקור וראש וראשון לכל התאוות והתשוקות.

לעומת זאת, הרשעים הם ברשות ליבם לפי שהם נשלטים על ידי תאוותיהם ורצונותיהם בכל עת ובכל רגע.

וזה שאמר הקב"ה למשה: "כבד לב פרעה" - על עצמו, והרי הוא ברשות ליבו והוא מסור בידו, ומשום כך "מאן לשלח העם".

"העתירו בעדי". (ח. כד)

לקח מאלף מציין הגר"מ שטרנבוך שליט"א, בספרו "טעם ודעת": זוהי דמותו של אותו רשע וזו דמותם של מלכי אומות העולם, אשר רק טובתם שלהם עומדת למול עיניהם. רק בעדו הוא דרש להעתיר בתפילה להציל את חייו, אך לא היה איכפת לו את אשר יקרה לעמו.

מן המעיין

לא כן מלכי ורועי ישראל אשר נכנסים ויוצאים לפני העם, וכל דאגתם היא לטובת העם, קודם טובתם שלהם...

**"ולא יכלו החרטומים
לעמוד לפני משה מפני
השחיץ"**. (ט. יא)

סיפר רבי מרדכי פסח מקוברין:

פעם בליל שבת קודש בשעת חצות, עברתי ליד בית רבינו ה"חפץ חיים". קולו של הסבא קדישא הגיע לאזני. התקרבתי לחלון והנה אני רואה את ה"חפץ חיים", כשהוא יושב על מיטתו ומעיין בחומש בפרשת וארא, וכשהגיע לפרשת מכות מצרים הרים את קולו, ועל כל מכה ומכה היה משמיע קריאת התפעלות: "איי, איי!"

בהגיעו למכת שחין, קרא את הפסוק "ולא יכלו החרטומים לעמוד לפני משה מפני השחיץ", ולפתע פרץ בצחוק רם כפי שלא שמעתי מעודי מפיו, וכל כולו מלא התפעלות כאדם שרואה את המכות לנגד עיניו ממש.

"וירא פרעה כי חזל המטור והברד והקללת ויסף לחטא". (ט. לד)

והיינו מה שייסד הפייטן הגדול הרב רבי שלמה בן גבירול ז"ל ב"כתר מלכות", וז"ל:

בעת המיצר ירב אמריו ויחליק דבריו וירבה נדריו. ובצאתו למרחב יחל דבריו וישכח נדריו ויחזק בריחי שעריו.

וזה רמז קרא בפרשת מטות: "איש כי ידור נדר לה' לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה".

"היצא" - ראשי תיבות: הנודר יום צרה אמריו - מפיו יעשה.

[תוכחת חיים].

תורת חיים

חיים יהודיים בראי פרשת השבוע

מה שהמצרים יודעים לספר

הביזה שנטלו ישראל ביציאת מצרים, התביעה התחשבה גם בדמי העבודה שהיו משולמים ליהודים (מיל פרעוני אחד לשנה כדמי כיס) על סמך הפפירוסים של הכהן הפרעוני נאפ-חותפ, מי ששימש כמנהל החשבונות של פרעה מלך מצרים.

("פפירוס", הוא סוג קדום של נייר שיוצר מצמח הגומא, הנודע גם כצמח הפפירוס. השימוש הידוע הראשון בנייר פפירוס נעשה במצרים העתיקה, עוד בימי השושלת הראשונה של מצרים ואולי אף לפני-כן).

אולם התגלית המרעישה ללא ספק היא של פרופסור עמנואל ווליקובסקי שחקר את הפפירוס המכונה "פפירוס איפובר", שהוא עד כמה שניתן לומר "פרי עטו" של כהן מצרי בשם איפובר, ובו תיאור חי ורוטט של עד ראייה מצרי למכות מצרים ולמעמד יציאת מצרים, דיווח מן השטח. ואת מסקנותיו המעניינות הוא פרסם בספרו המרתק segA ni soahC . המאיר באור חדש את רזי ההסטוריה של המזרח הקדום, והמלכות הפרעונית במצרים העתיקה.

פרופסור ווליקובסקי ערך הקבלה וניתוח מעמיק - בין מה שמסופר בתורה הקדושה, על עשרת המכות שהביא הקב"ה על המצריים במצרים, כפי שמתואר בספר שמות, לבין מה שחרוט על הפפירוס המכיל שבעה עשר עמודים. במקרים רבים - הפרטים המפתיעים זהים. מרוח הדברים של הכותב, ניכר בעליל, שאין הוא כותב שירה או נבואה כלשהי לעתיד, אלא תיאור עצוב וכואב של מאורעות יוצאי דופן, שהוא עד להם.

בטבלא שלפנינו מצויינים מספר מצומצם של תיאורים בהקבלה לדברי תורתנו הקדושה, כפי שכבר נזכר הכותב מספר את הדברים מנקודת מבטו כתושב מצריים אשר חווה את האירועים בזמן אמת, והוא מיצר ומקונן על כוס התרעלה שאומתו שותה מידי בורא העולם כעונש מכוון, "מידה כנגד מידה" על אשר עוללו לעם ישראל שהתגוררו בארצם.

פרשיות השבוע, הפותחות את ספר שמות, המכונה גם בשם "ספר הגאולה", עוסקות בתיאור השיעבוד הנורא של בני ישראל במצריים, לצד תיאורי עשרת המכות והיד הגדולה שגמלה לרשעים כרשתם, מידה כנגד מידה.

לנו, האמונים על פסוקי התורה שניתנה למשה מסיני, אנו המשנים בכל יום את העיקר ש"משה אמת ותורתו אמת", אין צורך בהוכחות מדעיות ובתגליות הסטוריוניות מאותה תקופה, כדי לחזק את הידוע לנו ולאבותינו.

ובכל זאת. תגליות מדעיות אינן מתפרסמות בכל יום, ובמיוחד כאשר הם טומנות בכנפיהן בשורה של כומש על "גילויים" הסטוריים מלפני אלפי שנים, ואלו - כך מסתבר - טופחות לעיתים על פניהם של המפנים עורף לתורת ישראל, כשהם נאחזים בציציות ה"מדע". והנה בא המדע וטופח על פניהם, כמי שבא להוכיחם שחור על גבי לבן "משה אמת ותורתו אמת".

פפירוס איפובר

עוד בימי השושלת הראשונה של הפרעונים במצרים, נעשה שימוש רחב בפפירוסים - כדי לתעד זכרונות ואירועים ציבוריים חשובים. רק לאחרונה דווח על תביעת הפיצויים של מצרים ממדינת ישראל עבור

פפירוס איפובר	פסוקי המקרא
מכות בכל הארץ. דם בכל מקום. הנהר הוא דם. האנשים נרתעים מלטעום - בני אנוש וצמאים למים אלה הם מימינו. זהו אושרנו, מה נעשה? הכל נחרב.	"ויהי הדם בכל ארץ מצרים" (ז' כ"א). ויהפכו כל המים אשר ביאור לדם" (ז' כ). "ויבאש היאור" (ז' כ"ד). ויחפרו כל מצרים סביבות היאור מים לשתות כי לא יכלו לשתות ממימי היאור (ז' כ"ה).
עצים הושמדו. אמנם כן, שערים עמודים וקירות נאכלו על ידי האש. מצרים בוכה. ארמון מלוכה בלא רווחיו בלא פירות בלא תבואה, אשר לו הם שייכים החטה, השעורה, האזנים והדגים. אמנם כן, השחת הכל אשר אתמול עוד נראה. האדמה הושארה ללאותה כמו אחרי קציר פשתה. אין למצוא פירות ולא ירק רעב.	"ולא נותר כל ירק בעץ ובעשב השדה ובכל ארץ מצרים" (י' ט"ז) "וין הברד בכל ארץ מצרים את כל אשר בשדה מאדם עד בהמה ואת כל עץ השדה שיבר" (ט' כ"ה).
אמנם כן, בני הנסיכים הושלכו לעבר הקירות. בתי הסוהר חרבו. היתה צעקה גדולה במצרים. הנהמה נשמעת בכל הארץ, מעורבת בקינות. אמנם כן, הגדול והקטן זעקו הלוואי ואמות. האמנם זה סוף האדם, לא הריון ולא לידה, אוי, תפסיק נא האדמה מן הרעש, ויפסק השאון. הערים חרבו. מצרים עלית השחתה. הכל נהרס. מעונות האדם התהפכו ברגע.	"ויקם פרעה לילה הוא וכל עבדיו וכל מצרים ותהי צעקה גדולה במצרים כי אין בית אשר אין שם מת" (י"ב ל). "ויהי בחצי הלילה וה' הכה כל בכור בארץ מצרים מבכור פרעה היושב על כסאו עד בכור השבי אשר בבית הבור וכל בכור בהמה" (י"ב כ"ט).
ראה, האש עלתה גבוה גבוה, ולהבתו הולכת נגד אויבי הארץ	"וה' הולך לפניו יומם בעמוד ענן לנחותם הדרך ולילה בעמוד אש להאיר להם" (י"ג כ"א).